

יום ד', ראש חודש אב תשס"ו (26 ביולי)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

היום ראש חודש **אב**: "זה היום עשה ה' נגילה ונשמחה בו!" [תהלים קי"ח 24]

חודש **אב** הוא החודש ה-11 למניין בריאת העולם והחודש ה-5 למניין יציאת מצרים. לפנים, נמנה חודש אב בין החודשים ה"טובים", חודש של בציר ענבים וביכורי שאר פירות הקיץ. אולם, במרוצת הדורות, אירעו בחודש זה צרות ופורענויות רבות: "חמישה דברים אירעו את אבותינו בשבעה-עשר בתמוז וחמישה בתשעה באב ... בתשעה באב נגזר על אבותינו (דור המדבר) שלא ייכנסו לארץ, וחרב הבית בראשונה ובשניה, ונלכדה (העיר) ביתר, ונחרשה העיר" (ירושלים, לאחר החורבן, ככתוב: [ירמיה כ"ו 18] 'ציון שדה תחרש' [משנה 'תענית', ד' ו'] כתוצאה, הפך חודש אב להיות חודש של אבל ויגון, כפי שאמרו חז"ל: 'משנכנס אב, ממעטים בשמחה'. ולכן, הוסיפו לו את הכינוי, "מנחם", כלומר – חודש מנחם-אב. =יהי רצון שנוכה ביחד לנחמה וגאולה, ושאבלנו יהפוך לשמחה!=

§§§§§§§§§§

היום, **ראש חודש אב**, בשנת תש"ג [1943], **פרץ במחנה ההשמדה טרבלינקה מרד** מזוין של אסירים. מחנה ההשמדה טְרַבְּלִינְקָה הוא אחד מ-3 המחנות שהופעלו במסגרת מבצע ריינהרד עליו הוחלט **בוועידת ואנזה**. המחנה הוקם על-ידי גרמניה הנאצית לשם מימוש תוכנית **הפתרון הסופי**. טרבלינקה נמצאת כ-60 ק"מ מוורשה באזור דליל אוכלוסין מכוסה יער ומוסתר בחורש סביב.

מחנה ההשמדה הוקם באביב 1942 ליד מחנה העונשין והעבודה טרבלינקה, שהיה קיים לפני כן, ומכאן בא שם המחנה המוקם: **טרבלינקה II**. לבניית המחנה נוצל כוח עבודה של אסירי מחנה העונשין טרבלינקה I, שייעודו של המחנה החדש הוסתר מהם. המחנה החדש הוקף בגדר תיל דוקרני בגובה של יותר מ-3 מטרים. האסירים הצטוו לשים ענפי אורן בין חוטי התיל, ומתחתם נטעו עצים כדי להסתיר את המתרחש בתוך המחנה.

כאמור, פרץ בטרבלינקה היום, לפני 63 שנה, מרד של האסירים. מעטים מהם ששרדו באותה תקופה הצליחו לאחר עיקוב ממושך לחדור למאגר הנשק של המחנה, תוך ניצול "חופש התנועה" המוגבל שניתן להם לצורך מילוי תפקידם, והוציאו משם כמה עשרות רובים, תחמושת ורימוני-יד. מטרת המתקוממים היתה הריסת מתקני ההשמדה ונקמת דם. בצהרי אותו יום גורלי, ניתקו המורדים את חוטי הטלפון, הציתו את תאי הגזים ומבנים אחרים, כולל מחסן הנשק שהתפוצץ על תוכנו, ובמעט הנשק שהצליחו לגייס, התקיפו את הגרמנים והאוקראינים. המורדים הרגו כמה מאנשי הסגל, תפסו מהשומרים ההרוגים נשק נוסף, וניסו תוך כדי חילופי יריות, לברוח מן המחנה. אחד מן הבורחים הצליח להגיע לוורשה, שם מסר את עדותו שפורסמה לראשונה על ידי המחתרת בפולין. במרידה נשרף רוב המחנה, שהיה ברובו בנוי עץ, פרט לתאי הגזים.

מבין האסירים שנותרו במקום, חלקם הוצאו להורג וחלקם הועסקו בפירוק המבנים והגדרות של המחנה ובטשטוש עקבות הפשעים שנעשו במקום. לאחר סיום עבודתם, נורו כולם. על-מנת להסתיר את ההשמדה, שטח המחנה נחרש, נזרע וניטעו בו עצים, הוקמה במקום חווה חקלאית ויושבו בה איכרים אוקראינים.

"ויהי החודש הזה ... תחילה וראש לפדיון נפשנו" [מתוך תפילת מוסף לראש חודש]

יום נעים ושמח וחודש טוב, בציפיה לישועה!

הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל